

Plenum

Fredag 16.5.2025 kl. 13.00—13.24

10. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utsläppshandel och 1 § i lagen om Energimyndigheten

Regeringens proposition RP 24/2025 rd

Utskottets betänkande EkUB 7/2025 rd

Andra behandlingen

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 10 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas. — Ledamot Hänninen, varsågod.

Debatt

13.05 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on yksi aikamme keskeisiä haasteita. Tämä hallituksen esitys päästökauppalaain ja energiavirastosta annetun lain muuttamiseksi on hyvä esimerkki siitä, kuinka EU-tason päätökset vaativat kansallista päivitystä ja selkeytystä. Nyt tehtävillä muutoksilla varmistetaan, että Suomen sääntely vastaa ajantasaisesti EU:n päästökauppadirektiivin täytäntöönpanoasetuksia ja ohjeistuksia. Kyse ei ole suurista poliittisista linjanvedoista vaan tarkennuksista, joilla turvataan sääntelyn ymmärrettävyys ja tasapuolinen soveltaminen. On tärkeää, että päästöjen hinnoittelu toimii oikeudenmukaisesti ja ennakoivasti kaikille toimijoille, myös niille, jotka panostavat puhtaaseen teknologiaan ja uusiutuviin energialähteisiin.

Arvoisa puhemies! Erityistä huomiota on herättänyt niin sanottu 95 prosentin sääntö, joka koskee biomassaa käyttäviä laitoksia. Tässä asiassa on esiintynyt epäselvyyksiä sekä EU-komission että kansallisen sääntelyn tulkintojen välillä. Nyt tehtävä muutos selkeyttää tilannetta ja estää sen, että laitokset voisivat lisätä fossiilisten polttoaineiden käyttöä ilman, että se toisi seurauksia päästöjen hinnoittelussa. Tämä on tärkeää sekä ilmastotavoitteiden saavuttamisen että kilpailuneutraliteetin kannalta.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on perehtynyt asiaan huolellisesti ja pitää esitystä perusteltuna. Valiokunnan mukaan nyt tehtävät muutokset selkeyttävät oikeustilaa ja auttavat varmistamaan, että päästökauppajärjestelmä toimii kustannustehokkaana ja teknologianeutraalina ohjauskeinona. Meidän tulee myös jatkossa EU-tasolla edistää sitä, että päästökauppa ohjaa tehokkaasti päästövähennyksiin mutta ei vääristä markkinoita tai hidasta uusien ilmastoratkaisujen käyttöönottoa.

Arvoisa puhemies! Hyvä sääntely on selkeää, oikeudenmukaista ja kannustavaa. Selasta sääntelyä nyt päivitetään. Työ ilmastonmuutokseen vastaamiseksi on käynnissä.

Kannatan lämpimästi hallituksen esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 52/2025 rd

13.08 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Hänninen puhui hyvin tästä mietinnöstä, jonka talousvaliokunta on laatinut hallituksen esityksen pohjalta. Osallistuin toki keskusteluun jo tuossa ensimmäisen käsittelyn yhteydessä, eikä minulla ole lisättävää lain sisältöön, joka silloin päätettiin. Kannatan ilman muuta mietinnön hyväksymistä nyt tässä toisessa käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Jos sallitte, niin aivan muutama sana tästä EU-sääntelystä ja sen, sanoisinko, ajantasaistamisesta ja, voisi sanoa, paremman sääntelyn tarpeesta. Tosiaan tänään eduskunnan suuri valiokunta kokoontuu täysistunnon päätyttyä. Tuolloin on tarkoitus, kuten aina, tehdä kannanmuodostusta tärkeisiin asioihin, mutta yhtenä kokonaisuutena on kannanmuodostuksen kohteena tämä omnibussääntely, jolla EU-komissio lähtee nyt purkamaan näitä aiempina vuosina säädettyjä EU-lainsäädäntöjä, joilla on tarkoitus keventää yritysten raportointivelvollisuuksia ja sitä myötä parantaa Euroopan taloudellista kilpailukykyä niin, että olisimme sen kaltainen taloudellisesti menestyvä alue, että pystymme tietysti ennen kaikkea rahoittamaan oman turvallisuutemme ja toisaalta eurooppalaisten ihmisten hyvinvoinnin, mutta sen taloudellisen menestyksen kautta olisimme myös esimerkiksi muille maille siitä, että Euroopan esimerkkiä kannattaa seurata myös muissa yhteiskunnallisissa arvoissa, demokratiassa, oikeusvaltioperiaatteen noudattamisessa, ihmisoikeuksissa ja kestävässä kehityksessä. Aivan lyhyesti siis mainitsen, että nyt tässä ensimmäisessä niin sanotussa Omnibus I -paketissa, jossa ennen kaikkea siis pienten ja keskisuurten yritysten sääntelytaakkaa kevennetään, tämän sääntelyn keventämisen kohteena on kestävyysraportointi, toisaalta yritys vastuudirektiivi ja hiilirajamekanismi. Tämä hiilirajamekanismi nyt ennen kaikkea osaltaan liittyy tähän päästövähennystavoitteeseen — toki muutkin enemmän välillisesti, mutta hiilirajamekanismi suoraan — joka tässä nyt käsiteltävänä olevassa asiassakin on esillä. Lyhyesti, vain esimerkinomaisesti haluan sanoa, että nyt kun tuon lain soveltamisalaa ikään kuin pienennetään, niin raportointitaakkaa saadaan vähennettyä peräti 92 prosenttia ennen kaikkea pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä, mutta siitä huolimatta 99 prosenttia siitä alkuperäisen sääntelyn tavoitteesta eli siitä, että Eurooppaan tuotavan lähinnä teräksen hiilipäästöjä saadaan tämän sääntelyn piiriin, pystytään edelleen tavoittamaan. Eli tämä vain kuvaa sitä hyvän lainvalmistelun tarvetta myös Euroopan tasolle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

13.11 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Edustaja Hänninen kuvasi hyvin tätä lainsäädäntökokonaisuutta päästökauppalain ja energiavirastosta annetun lain muuttamiseksi ja toi esille sen, miten näitä toimia, joita nyt tässä selkeytetään, on kaivattu ja miten hallitus ne on nyt tähän kokonaisuuteen tuonut. Olen edustaja Hännisen kanssa samaa mieltä siitä, että näitä toimia on tarvittu ja tällaisia päätöksiä pitää tehdä ajassa. Siinä tilanteessa, kun tilanne muuttuu, pitää uskaltaa reagoida, pitää uskaltaa tuoda muutoksia, ja nyt kun tilanne tälläkin kokonaisuudella on varsin nopeasti muuttunut ja tähän säteilevät monet globaalit kysymykset, niin pitää pystyä myös reagoimaan niihin.

Yhdyn kyllä myös suuren valiokunnan puheenjohtajana tällä kaudella pitkään toimineen edustaja Heikki Autton puheeseen, jossa hän kuvasi tätä lainsäädäntöä mutta vähän laajensi tätä keskustelua. Näihin huomioihin on kyllä helppo yhtyä.

Punkt i protokollet PR 52/2025 rd

Ei oikeastaan muuta kuin se, että toivon, että meidän hallituksella on jatkossakin tätä reagoitakykyä niin, että tehdään nopeita, tarvittavia korjauksia silloin, kun tilanne sitä edellyttää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

13.13 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Itsessään laki on ollut hyvin tekninen päästökauppalaan muutos, ja olemme käsitelleet sitä talousvaliokunnassa varsin asiallisesti ja yksimielisesti pystyneet sen kanssa etenemään. Sinällään olemme käyneet myös keskustelua siitä, että tämän lain sisältöön liittyy kyllä ongelmia ja ne nivoutuvat tähän päästökauppadirektiivin muutokseen, jonka mukaan yli 95 prosenttia kestävästä biomassasta käyttävät laitokset suljetaan tämän päästökaupan ulkopuolelle. Käytännössä tämä pystyy luomaan sellaisen kannustimen, että jos laitos on 95 prosentin tasossa ja siitä nostaa ja tämä ei ole tarpeenmukaista, heidät suljetaan pois. Samalla Suomen taakanjakosektorin päästöt kasvavat, ja se on Suomelle haitallinen lopputulema, mutta myös tälle laitokselle haitallinen, mikäli he ovat tavoitelleet 100 prosentin biomassan käyttöä, uusiutuvan energian käyttöä. Tämä ei ole ongelmaton kokonaisuus, vaikkakin se on ollut yksimielinen, ja haluan nostaa tämän esiin tässä käsittelyssä. Nimittäin erityisesti biomassan osalta tuntuu siltä, että komissio ja Euroopan päätöksenteon pöydät eivät ole ihan ymmärtäneet, millä tavalla me pystymme Suomessa hyödyntämään biomassaa ja nimenomaan kiertotalouden hengessä pystymme sitä käyttämään uusiutuvana energiana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

13.14 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Päästökauppa sinällään tuntuu kovin nykyaikaiselta ja hienolta järjestelmältä, mutta kun sukeltaa niiden lukujen sisälle, näkee sen kauheuden, mikä sinne on piilotettuna. Suomellahan ovat ne yli 15 miljoonan tonnin väärät päästöt laskettuna, ja olen kertonut moneen kertaan, mistä ne johtuvat. Plus siihen tulee sitten vielä se, kun emme saa laskea eduksi edes sitä, että kun soita on ojitettu se lähes viisi miljoonaa hehtaaria, niin sieltä on loppunut metaanin tuotanto. Sitäkään emme saa laskea meidän eduksemme. Elikkä 30 miljoonaa tonnia meitä vedetään linssiin tässä asiassa. Kun laskette ensi talvena, että hiilidioksiditonin päästökauppahinta on vaikka 80 euroa tonni ja jos on 15 miljoonaa tonnia väärää päästöjä tai 30 miljoonaa tonnia väärää päästöjä, niin ollaan aivan kauheassa tilanteessa.

Tämän takia, kun me turve tehtiin tahallaan fossiiliseksi, aivan tietoisesti... Turvettahan kasvaa paljon enemmän kuin sitä käytetään, 40 miljoonaa kuutiota joka vuosi, ja nyt sitten tuli Virosta tutkimus, että esimerkiksi kasvuturpeen ja kuiviketurpeen päästöluvut ovat täysin väärät, kun 30 prosenttia siitä maatu eikä niistä tule mitään päästöjä. Elikkä väärillä luvuilla pelataan Suomen vahingoksi.

Arvoisat edustajakollegat, meidän on pakko lähiaikoina tehdä päätöksiä, joidenka mukaan turve otetaan kotimaiseen energiapalettiin mukaan. Tällä hetkellä tukkipuuta ja kuivua poltetaan valtavat määrät Suomen vahingoksi. Kun päästökauppapuolella, arvoisa puhemies, tulee vielä vuonna 27 voimaan se, että liikennepolttoaineet menevät päästökaupan puolelle, ja sitten siihen lasketaan vielä mukaan pari muutakin vahinkoa, niin meillä voi olla tilanne vuonna 27, että uusi hallitus, kuka se onkaan sitten aikanaan, saa melkoisen huomenlahjan, kun polttonesteiden hinta voi nousta 70 sentistä yhteen euroon per litra. Se-

Punkt i protokollet PR 52/2025 rd

hän tarkoittaa suomeksi sitä, että tavallinen kansalainen ei pysty autolla enää ajamaan. Kyllä tieliikenteen luvut ainakin kaunistuvat — ei tule kolareita, eikä ole kyllä ruuhkiakaan. Kyllähän aina jokaisessa ikävässäkkin asiassa, ja mitalissakin, on toinen puoli.

Tällä päästökaupalla, kun ympäristöministeriö on antanut väärät luvut päästökauppakuina Euroopan unionille ja sille päästökauppasysteemille, olemme tehneet Suomelle jättiläismäisen vahingon, täysin korvaamattoman vahingon. Tästä kärsivät varsinkin eläkeläiset ja pientä palkkaa saavat, vähätuloiset ihmiset. Maksamme sähköstä aivan älyttömiä hintoja ja kaukolämmöstä myös. Olen muutamassa organisaatiossa mukana ollut ja seurannut tilinpäätösten lukuja. Ne ovat ihan kammottavia.

Tämän takia Suomella menee huonosti. Jos me haluamme tätä jatkaa, niin jatketaan vain, mutta olen aivan satavarma, että tälle hurjuudelle tulee loppu. Ei näin voi jatkaa. — Siitä huolimatta toivotan kaikille oikein hyvää viikonloppua, ja toivon, että saadaan ne väärät luvut oikaistua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

13.17 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! On totta, että päästökaupan tulisi olla sellaista, että se tunnistaa Suomen erityispiirteet, ja erityisesti metsäsektorin ja biomassan osalta tuntuu, että Euroopassa ei ihan ymmärretä, minkälainen käyttö Suomessa tähän on ympärille rakennettu.

Tämän lain myötä osalle laitoksista voi syntyä kannuste lisätä fossiilisten polttoainesten määrää ja täten alittaa tämä 95 prosentin maaginen raja, jos laitoksen tavoitteena on päästä uudestaan päästökaupan piiriin. Näin todetaan myös talousvaliokunnan yhteisessä lausunnossa.

Ajattelen, että tämän vääränlaisen ohjausvaikutuksen eteen hallituksen tulee tehdä töitä, jotta ei vain käy niin, että me ikään kuin luovumme uusiutuvan energian tavoitteesta vain sen takia, että Euroopan tasolta asetetut mittarit ja meidän omat asetetut mittarit ohjaavat meitä väärään suuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

13.18 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Suomen valtio saa päästökauppatuloja vuosittain noin 500 miljoonaa. Siitä puolet täytyy sitten kanavoida tiettyihin ilmasto-hankkeisiin, ja tyypillisesti Suomi on kanavoinut tällä hetkellä ilmeisesti kaikki päästökauppatulonsa.

Tässä edustaja Hoskonen nosti esille sen, että liikenteeseen tulee päästökauppa ja se nostaa polttonesteiden hintoja, mutta haluaisin kiinnittää huomiota siihen, että totuus ei ole niin huolestuttava kuin edustajan mainitsema luku. Liikenteen päästökauppa tulee nostamaan polttonesteitten hintoja noin 16 sentistä 21 senttiin, ja tähän on siis käytännössä sellaista tuloa, mikä tulee valtiolle. No, valtiohan, totta kai, pystyy sitten käyttämään tätä päästökauppatuloa myös liikenteestä vaikkapa siten, että tehdään ammattidiesel elikkä ammattiautoiljoitten dieseltuki, tai sitten vastaavia tukimuotoja pystytään tekemään tai mahdollisesti voidaan laskea polttonesteitten hintaa sillä, että liikenteen jakeluvelvoitetta edelleen kevennetään. Sen vaikutus on itse asiassa huomattava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 52/2025 rd

13.20 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vähämäki nosti hyvässä puheenvuorossaan esiin tärkeän näkökulman, joka kirvoitti minut ajattelemaan pitkäjänteisyyttä. Päästökauppahan itsessään on mekanismina sikäli kannatettava, että se tuo Suomelle tuloja ja toisaalta kirittää meitä kohti uusiutuvaa energiaa ja vähähiilistä järjestelmää. Mutta jos siitä järjestelmästä puuttuu pitkäjänteisyys, niin kuin minun nähdäkseni muun muassa tämän tänään keskustelussa olevan muutoksen myötä siitä puuttuu, niin silloin me ohjaamme myös väärään suuntaan.

Näiden tulojen osalta on mahdotonta ennakoida, mitkä ne tulot ovat, jos nyt esimerkiksi yli 95 prosenttia biomassaa käyttävät laitokset, eli uusiutuvan energian osalta vähän parempaan pyrkivät laitokset, tiputetaan tämän järjestelmän ulkopuolelle. Sehän tarkoittaa sitä, että meidän saantimme itse asiassa heikkenee, kun nämä edelläkävijät, kärjessä olevat laitokset, nyt tippuvat sitten mittarien ulkopuolelle. Jos tällaisia muutoksia tapahtuu päästökauppaan, niin se tarkoittaa sitä, että on ihan mahdotonta ennakoida, mikä on Suomen saanti päästökaupan osalta. Se on myös väärä suunta sille, että pitäisi pyrkiä tekemään investointeja niin, että ne olisivat kilpailukykyisiä ja kannattavia. Jos tällaisia varjoja tulee ja toisaalta muutoksiakin, niin kuin nyt näemme, niin se aiheuttaa sen, että näitä investointeja ei silloin välttämättä uskalleta tehdä tai sitten kehitys hiilineutraaliin suuntaan ottaa takapakkia. Toivon, että tavoittelisimme pitkäjänteisyyttä tässä EU-vaikuttamisessa ja toisaalta kansallisessa lainsäädännössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

13.22 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Vähämälle hyvin ansiokkaasta puheenvuorosta ja myös edustaja Kempille.

Edustaja Hoskonen nosti turpeen esille, ja nyt kun me puhumme päästökaupasta ja energiasta, niin turve on se, joka on nostettu syntilistalle, mutta meidän täytyy muistaa se asia, että jo huoltovarmuuden takia turpeen on oltava myös tulevaisuudessa meidän listoillamme. Varsinkaan kasvu- ja kuiviketurpeen sijalle ei ole vielä keksitty mitään, mikä korvaisi täysin ne. Niitähän nostetaan turpeennoston yhteydessä, ja jos jää kokonaan pois tämä turpeennosto, että pitäisi vain kuivike- ja kasvuturvetta nostaa, niin se ei ole enää kannattavaa. Se on ehdottoman tärkeää, että turvetta vielä tulee. Me sitten huolletaan myös meidän eläimiemme jalkoja, nimittäin kuiviketurve on ylitse muiden kaikkein parhain kuivike.

En malta olla sanomatta, että nyt tämä viikonloppu on tosi tärkeä. Toivotaan Erika Vikmanille ja KAJ'lle huippusuoritusta ja huippusijoitusta. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen godkände lagförslag 1 och 2 i proposition RP 24/2025 rd utifrån beslutet i första behandlingen. Andra behandlingen av lagförslagen avslutades. Ärendet slutbehandlat.